

R
2-34
(2003)

Georg-Eckert-Institut BS78

1 156 612 4

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAMĂ ȘCOLARĂ REVIZUITĂ

CULTURĂ CIVICĂ

CLASELE A VII-A – A VIII-A

București, 2003

Georg-Eckert-Institut
für internationale
Schulbuchforschung
Braunschweig
- Bibliothek -

2007/1585

R
Z-34
(2003)

Prezentul document conține Programele școlare revizuite de *Cultură civică* pentru clasele a VII-a – a VIII-a, care se vor aplica în sistemul de învățământ începând cu anul școlar.2003-2004.

Revizuirea curriculum-ului de *Cultură civică* a avut în vedere următoarele aspecte:

- necesitatea de a răspunde nevoilor specifice ale învățământului obligatoriu, în contextul prelungirii duratei sale la 10 ani începând cu toamna 2003;
- necesitatea de a valida achizițiile absolvenților de clasa a VIII-a, în vederea opțiunii pentru continuarea studiilor obligatorii într-una din filierele liceului sau în școala de arte și meserii; construirea, în acest scop, a standardelor naționale de evaluare ale disciplinei pentru sfârșitul ciclului gimnazial de învățământ;
- menținerea și în perioada următoare a alocărilor orare (1-2 ore / săpt.) din planul-cadru de învățământ, aprobat prin O.M. 3638/11.04.2001;
- utilizarea modelului de proiectare curriculară centrată pe obiective și dezvoltarea unei strategii didactice pornind de la obiective;
- asigurarea continuității și a progresiei de la o clasă la alta;
- asigurarea posibilității de a se utiliza auxiliarele curriculare existente (manuale, caiete ale elevului, ghiduri).

Prin disciplina “Cultură civică”, în gimnaziu, se continuă și se aprofundează educația civică a elevilor, inițiată în învățământul primar, în ceea ce privește practicarea unui comportament civic într-o societate democratică, definit prin trăsături ca: responsabilitatea, toleranța, comunicativitatea ș.a.

“Cultura civică” reprezintă în gimnaziu disciplina cu următoarele valențe și trăsături definitorii:

- echilibrul între **instruire - educare - acțiune practică** este gândit prin luarea în considerare a faptului că **raportul dintre cunoștințe-valori-atitudini/ comportamente** nu ar trebui să fie centrat preponderent pe cunoștințe; deși acestea sunt extrem de importante, ele ar trebui considerate, de regulă, surse sau pretexte pentru exersarea gândirii critice și pentru formarea de atitudini democratice;
- **termenii și cunoștințele specifice nu pot fi predate separat, dintr-o dată și în mod exhaustiv** (de exemplu, statul, democrația, separarea puterilor, constituția etc.); este nevoie de o reluare permanentă a explicațiilor, exemplificărilor și clarificărilor, deoarece informațiile și noțiunile de bază își întregesc reciproc sensul prin considerarea unor contexte specifice diferite și prin raportarea la societate ca un tot;
- prin intermediul demersurilor de educare civică la clasă, urmează să fie conștientizată nevoia și posibilitatea de cultivare a respectului față de propria persoană și față de ceilalți, în condițiile acceptării pluralismului, sub multiplele lui aspecte (politic, economic, religios, cultural etc.); actorii implicați în acest demers trebuie să aibă în vedere că educația civică **este un proces îndelungat, care poate și trebuie să fie început devreme și care are nevoie de consolidare pe parcursul întregii vieți**;
- educația civică este un **demers interdisciplinar și intercultural** care solicită deschidere, comunicare și flexibilitate, cultivându-le în același timp; în cadrul ei se produce în mod inevitabil **dialogul dintre diferite modalități de cunoaștere și dintre diferite tipuri de culturi**;
- în demersurile de educare civică se produce în mod evident **o puternică interacțiune între curriculum-ul scris (oficial, intenționat) și curriculum-ul “ascuns”** (hidden curriculum), ca manifestare specifică a confruntării dintre valori;
- **conținuturile și strategiile de lucru** propuse trebuie să țină seama de **experiența elevilor** la această vârstă și să permită **valorizarea pozitivă** a acestora.

În clasa a VIII-a, prin abordarea unor principii și concepte de bază ale democrației (de exemplu, autoritatea, responsabilitatea, dreptatea, libertatea, proprietatea etc.) este propusă aprofundarea, discutarea nuanțată a valorilor/principiilor democratice și exersarea practicilor specifice unui regim politic democratic, cu care elevii s-au familiarizat deja, în parte, în clasa a VII-a. În cadrul abordării conceptuale propuse, vor putea fi integrate și revalorizate cunoștințele dobândite de către elevi în clasa a VII-a și vor putea fi formate și dezvoltate în continuare, într-un context nou, capacitățile și competențele specifice.

În acest sens, în tratarea temelor propuse se va face apel la enunțurile cuprinse în texte cu care elevii s-au familiarizat deja (*Constituția României, Declarația Universală a Drepturilor Omului*), precum și la alte referințe care includ texte, exemple, cazuri, imagini etc., discutate în clasa a VII-a. Abordarea temelor va trebui să aibă în vedere perspectiva integrării europene și a aderării țării noastre la Uniunea Europeană, precum și aspectele legate de participarea țării noastre în cadrul organismelor internaționale (O.N.U., Consiliul Europei etc.).

Structura curriculum-ului școlar cuprinde:

- obiective cadru, urmărite pe întreg parcursul învățământului gimnazial;
- obiective de referință, formulând rezultatele așteptate ale învățării pentru fiecare an de studiu și urmărind progresia în achiziții de la un an de studiu la altul;
- conținuturile învățării, pe ani de studiu;
- standardele curriculare de performanță la sfârșitul ciclului gimnazial, în calitatea lor de standarde naționale, repere pentru evaluarea calității procesului de învățare.

Obiectivele de referință și conținuturile marcate prin asterisc (*) reprezintă elemente ale curriculum-ului extins și nu vor face obiectul evaluărilor naționale.

OBIECTIVE CADRU

1. Utilizarea limbajului din sfera valorilor civice într-un discurs oral sau scris
2. Cunoașterea valorilor fundamentale ale democrației, a practicilor democratice și a drepturilor omului
3. Dezvoltarea capacităților de a dialoga și de a coopera în condițiile acceptării pluralismului și valorizării pozitive a diferențelor
4. Manifestarea unor atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți
5. Stimularea interesului pentru participarea la viața socială și pentru exercitarea calităților de cetățean

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:	Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:
1.1 să utilizeze corect și flexibil conceptele și informația factuale	- construirea și rezolvarea unor rebusuri cu conținut civic;
1.2 să recunoască termenii cu conținut civic în contexte diferite	- sarcini de completare a unor exemple la cursare, de scriere a unui text, de comentare și de redunare, dintr-o listă dată;
1.3 să selecteze termeni specifici unei teme	- alcătuirea unor liste de termeni pe o temă dată, care să cuprindă definiția termenilor;

OBIECTIVE CADRU

1. Utilizarea limbajului din sfera valorilor civice într-un discurs oral sau scris
2. Cunoașterea valorilor fundamentale ale democrației, a practicilor democratice și a drepturilor omului
3. Dezvoltarea capacităților de a dialoga și de a coopera în condițiile acceptării pluralismului și valorizării pozitive a diferențelor
4. Manifestarea unor atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți
5. Stimularea interesului pentru participarea la viața socială și pentru exersarea calității de cetățean

Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:	Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:
3.1 să organizeze într-un discurs scris sau oral informațiile cunoscute din mass-media	- dezbateri pe marginea unor cazuri controversate; - realizarea unui ziar / album fotografic / film etc.

Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:	Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:
4.1 să manifeste respect și bună-cuviință în relațiile cu ceilalți	- simulare;
*4.2 să recunoască asemănările și deosebirile dintre oameni, să identifice conflicte valorice din societate și modalități de soluționare a acestora	- studiu de caz; - jocuri de rol, bazate pe empatie; - discutarea unor cazuri reale sau imaginare de conflicte valorice.

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ* ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Utilizarea limbajului din sfera valorilor civice într-un discurs oral sau scris

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:

- 1.1 să utilizeze corect și flexibil conceptele și informația factuală
- 1.2 să recunoască termeni cu conținut civic în contexte diferite
- 1.3 să selecteze termenii specifici unei teme

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- construirea și rezolvarea unor rebusuri cu conținut civic;
- exerciții de completare a unor enunțuri lacunare, de continuare a unui text, de comentare și de rezumare, folosind termeni dintr-o listă dată;
- alcătuirea unor liste de termeni pe o temă dată, care să cuprindă:
 - definirea termenilor;
 - termeni sinonimi;
 - termeni antonimi.

2. Cunoașterea valorilor fundamentale ale democrației, a practicilor democratice și a drepturilor omului

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:

- 2.1 să identifice valori, principii și concepte democratice
- 2.2 să identifice și să explice valori și principii constituționale din țara noastră și din alte țări
- 2.3 să manifeste inițiativă în rezolvarea unor probleme ale grupurilor din care fac parte și ale comunității locale

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- simulare;
- studiu de caz;
- construirea unor strategii pentru rezolvarea problemelor civice;
- dezbaterile unor cazuri preluate din mass-media referitoare la problemele comunității;
- realizarea de investigații, sondaje de opinie, răspuns la scrisori etc.;
- realizarea unor activități tip proiect.

3. Dezvoltarea capacităților de a dialoga și de a coopera cu ceilalți în condițiile acceptării pluralismului și valorizării pozitive a diferențelor

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:

- 3.1 să organizeze într-un discurs scris sau oral informațiile extrase din mass-media

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- dezbateri pe marginea unor cazuri controversate;
- realizarea unui ziar / album fotografic / film etc.

4. Manifestarea unor atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:

- 4.1 să manifeste respect și bună-cuviință în relațiile cu ceilalți
- *4.2 să recunoască asemănările și deosebirile dintre oameni, să identifice conflicte valorice din societate și modalități de soluționare a acestora

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- simulare;
- studiu de caz;
- jocuri de rol, bazate pe empatie;
- discutarea unor cazuri reale sau imaginare de conflicte valorice.

* Obiectivele de referință și activitățile de învățare scrise în caractere italice și marcate cu asterisc nu sunt obligatorii.

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:

- 5.1 să-și dezvolte și să utilizeze competențe de muncă în echipă, de cooperare și/ sau competiție
- 5.2 să participe la negocierea drepturilor și a responsabilităților în clasă și în școală

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- realizarea unor buletine informative;
- exerciții pe echipe de luare a deciziei, de propunere / alegere a unei strategii de rezolvare a unei probleme;
- elaborarea regulamentului clasei cuprinzând drepturi și îndatoriri;
- elaborarea regulamentului de funcționare a consiliului elevilor.

CONȚINUTURI***1. Viața în societate**

- Persoana: unicitatea și demnitatea omului
- Omul – ființă socială
 - Grupurile: caracteristici, tipuri
 - Atitudini și relații interpersonale în grup; relații între grupuri (de cooperare, competiție, solidaritate, conflict, toleranță, respect, comunicare, control al poziției, apreciere, afecțiune, ajutor etc.)
 - Familia ca grup social:
 - a) distribuirea rolurilor în familie
 - b) familia contemporană
 - Comunitatea locală, națională și internațională:
 - a) Comunitatea locală. Raportul stat – comunitate locală
 - b) Națiunea. Cetățenia. Drepturi și îndatoriri cetățenești
 - c) Comunitatea internațională. Integrarea europeană. **Procesele de globalizare*
 - Drepturile omului.

2. Sistemul politic în România

- Statele moderne și constituțiile
 - **Teorii despre stat*
 - Exercitarea puterii în stat. Forme de guvernare și regimuri politice: regimuri democratice, autoritare și totalitare
 - Statele moderne și constituționalismul
 - **Constituțiile epocii moderne; exemple reprezentative*
- Constituția României (1991)
 - **Scurt istoric al constituționalismului în România*
 - **Elaborarea Constituției României:*
 - a) *schimbările politice din 1989*
 - b) *rolul Adunării Constituante*
 - c) *validarea Constituției*
 - Structura Constituției și mecanismele constituționale
 - Valori și principii constituționale. Recunoaștere și **explicare*
- Instituții și practici democratice
 - Statul democratic și principiul separării puterilor
 - Autoritățile statului român:
 - a) **autoritatea legislativă; legile*
**raportul legilor cu valorile și normele; * sursă de legitimitate*

* Conținuturile marcate cu asterisc nu sunt obligatorii.

**nesupunerea civilă (nerespectarea deliberată și non-violentă a legii)*

- b) executivul; administrația centrală și locală
- c) autoritatea judecătorească; aplicarea legilor
- d) președinția republicii
- e) **administrația și birocracia*
- f) **partide politice și organizații cetățenești*

3. Raportul cetățean – stat: puterea opiniei publice și forța individului

- Mass-media și opinia publică
 - Mass – media: definiție, clasificări, funcții
 - Opinia publică; rolul mediilor în formarea opiniei publice
 - Libertatea presei; libertate și responsabilitate în producerea, transmiterea și receptarea mesajului propagat prin mass-media; **prejudecăți și stereotipuri*
- Cetățenia și practicile democratice
 - Societatea civilă și inițiativele cetățenești (inițiative în comunitățile locale, inițiative legislative etc.)
 - Dreptul de asociere
 - Alegerile și votul
 - **Participarea la luarea deciziei publice și la controlul aplicării acesteia în contextul democrației reprezentative și al formelor de manifestare a democrației directe.*

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:

- 3.1. să utilizeze deprinderi și competențe de dialog, de dezbatere publică a unei probleme, de negociere, de rezolvare de conflicte

- 3.2. să aprecieze diferite perspective de gândire și de acțiune

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:

- conversație dirijată, dezbatere pe o anumită temă în legătură cu un subiect controversat;
- activități de negociere, de luare a deciziei prin consens sau prin compromis, de alegere a liderului etc.;
- simularea unei situații conflictuale și rezolvarea conflictului;
- exerciții care solicită exprimarea părerilor, a convingerilor, a sentimentelor personale;
- activități de investigare de tip proiect care necesită mună în echipă;
- activități de cooperare cu persoane diferite în realizarea unei sarcini de lucru.

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ* ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Utilizarea limbajului din sfera valorilor civice într-un discurs oral sau scris

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
1.1	să utilizeze corect și adecvat limbajul de specialitate în diferite contexte	- activități de lămurire a înțelesului cuvintelor (alcătuirea de liste de cuvinte, căutarea explicațiilor în glosare, dicționare);
1.2	să distingă între enunțuri de fapt și enunțuri de valoare	- exerciții de completare a unui text, de continuare a unui text, de comentare, de rezumare etc.;
		- construirea unor situații problematice și identificarea tipurilor de enunțuri.

2. Cunoașterea valorilor fundamentale ale democrației, a practicilor democratice și a drepturilor omului

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
2.1	să definească valori, principii și concepte democratice	- simulare;
*2.2	<i>să exerseze practici democratice în rezolvarea unor probleme</i>	- joc de rol;
		- exerciții de argumentare;
		- comentariu de text;
2.3	să identifice drepturile omului și responsabilitățile asociate fiecărui drept	- construirea unor strategii pentru rezolvarea unor probleme civice;
		- exersarea unor roluri specifice în grupuri de lucru;
		- dezbaterăa unor cazuri mediatizate de încălcare a drepturilor omului.

3. Dezvoltarea capacităților de a dialoga și de a coopera cu ceilalți în condițiile acceptării pluralismului și valorizării pozitive a diferențelor

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
3.1	să utilizeze deprinderi și competențe de dialog, de dezbateră publică a unei probleme, de negociere, de rezolvare de conflicte	- conversație dirijată, dezbateră pe o anumită temă în legătură cu un subiect controversat;
		- activități de negociere, de luare a deciziei prin consens sau prin compromis, de alegere a liderului etc.;
		- simularea unei situații conflictuale și rezolvarea conflictului;
3.2	să aprecieze diferite perspective de gândire și de acțiune	- exerciții care solicită exprimarea părerilor, a convingerilor, a sentimentelor personale;
		- activități de investigare de tip proiect care necesită muncă în echipă;
		- activități de cooperare cu persoane diferite în realizarea unei sarcini de lucru.

* Obiectivele de referință scrise în caractere italice și marcate cu asterisc nu sunt obligatorii.

4. Manifestarea unor atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
4.1	să manifeste grijă față de sine și față de ceilalți, interes pentru problemele publice și disponibilitate pentru participarea la viața socială	- simulare; - studiu de caz;
4.2	să-și utilizeze capacitățile empatice în diferite situații civice	- jocuri de rol, bazate pe empatie; - realizarea unor proiecte finalizate cu elaborarea unor portofolii;
*4.3	să identifice conflicte valorice din societate și modalități de soluționare constructivă a acestora, prin recunoașterea și acceptarea diferențelor dintre oameni	- discutarea unor cazuri reale sau imaginare de conflicte valorice; - construirea unor strategii de rezolvare a conflictelor valorice.

5. Stimularea interesului pentru participarea la viața socială și pentru exersarea calității de cetățean

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
5.1	să manifeste interes față de problemele comunității și față de modalitățile de rezolvare a acestora	- invitarea unor reprezentanți ai puterii sau ai organizațiilor civice în cadrul activităților din clasă; - vizitarea unor organizații civice și instituții ale statului, cunoașterea proiectelor și a tipurilor de activitate ale acestora.
5.2	să se implice în situații în care este nevoie de acțiune socială	- exerciții de identificare și analiză a unor situații în care este nevoie de acțiune socială; - activități de influențare a deciziei publice (campanii de scrisori, prin mass-media); - colaborarea cu organizații civice, participarea în structurile de decizie ale clasei și ale școlii;

CONȚINUTURI

1. Autoritatea

Ce se înțelege prin autoritate?

- Autoritate și ierarhie
- *Autoritatea în spațiul privat și în spațiul public
- Raporturi între cetățeni și autorități: de conducere, de supunere, respectarea autorității, respectarea cetățenilor, controlul autorității, cooperarea cetățeni-autorități (cooperarea dintre societatea civilă și stat)
- *Consecințe ale lipsei sau ale excesului de autoritate

2. Libertatea și responsabilitatea

Ce înseamnă să fii liber?

- Distincția între libertatea personală, politică și cea economică
- *Libertatea și respectarea legilor; delincvența juvenilă
- Limite ale libertății; privarea de libertate.
- Participarea cetățenească și responsabilitatea; decizie, acțiune și asumarea consecințelor

3. Dreptatea și egalitatea

Ce înseamnă să fii drept?

- a) **Tipuri de dreptate*
 - *dreptatea ca acces la resurse și la poziții în societate (dreptatea distributivă)*
 - *dreptatea ca respectare a legilor și înfăptuire a justiției (dreptatea procedurală)*
 - *dreptatea ca reparare a nedreptății (dreptate corectivă sau reparatorie).*
- b) *Forme și situații de manifestare a nedreptății*
- c) *Justiția ca instituție de apărare și de înfăptuire a dreptății*
- d) **Comunitate și dreptate; diferențele ce țin de structura și de tradițiile comunității în ceea ce privește conceperea și înfăptuirea dreptății*
- e) **Dreptatea, egalitatea și inegalitatea; tipuri de egalitate, ca deziderat (politică, juridică, economică: problema sărăciei și a bogăției)*
- f) *Egalitatea șanselor și egalitatea în fața legii*
- g) **Egalitate, diferență și competiție într-o societate democratică*
- h) *Rolul statului și al societății civile în realizarea egalității sub diferitele ei forme*

4. Proprietatea

Ce se înțelege prin proprietate?

- a) *Formele proprietății și evoluția lor*
- b) *Dreptul la proprietate; calitatea de proprietar; încălcarea dreptului la proprietate*
- c) *Proprietatea privată și economia de piață*
- d) *Economia de piață și democrația în România; *constituirea și reconstituirea dreptului de proprietate în România*
- f) **Atitudini și comportamente față de societate; consecințe ale acestora*

5. Patriotismul

Ce înseamnă să fii patriot?

- a) *Ce este patriotismul, cum se manifestă?*
- b) *Identitate națională și patriotism; sentimentul național, conștiința națională*
- c) *Complexitatea identității personale în prezent: identități multiple (de exemplu, familială, regională/ locală și națională, națională și europeană etc.)*
- d) **Apartenență și loialitate. Atitudini față de popor, tradiții, idei și organizații importante pentru viața personală și pentru existența societății*
- e) **Alterări ale patriotismului: xenofobia, șovinismul, demagogia. (Se va discuta inclusiv despre prejudecăți și stereotipuri referitoare la "noi" și la "ceilalți", despre imaginea "străinului", despre strategia "țapului ispășitor" etc.)*
- g) *Patriotismul și integrarea europeană.*

STANDARDE CURRICULARE DE PERFORMANȚĂ

OBIECTIVE CADRU	STANDARDE
1. Utilizarea limbajului din sfera valorilor civice într-un discurs oral sau scris	S1. Comentarea și interpretarea unor fapte, situații, texte referitoare la comportamentul civic
2. Cunoașterea valorilor fundamentale ale democrației, a practicilor democratice și a drepturilor omului	S2. Recunoașterea drepturilor și responsabilităților implicate în orice acțiune individuală și/ sau socială S3. Realizarea în discursurile scrise sau orale a unor legături între valori și practicile subiacente specifice unei societăți democratice
3. Dezvoltarea capacităților de a dialoga și de a coopera în condițiile acceptării pluralismului și valorizării pozitive a diferențelor	S4. Relaționarea unui mesaj civic cu cel al unui partener în situații de comunicare dialogată S5. Identificarea unor situații în care este nevoie de pluralism și valorizare pozitivă a diferențelor
4. Manifestarea unor atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți	S6. Asumarea unor roluri sociale care implică o relaționare pozitivă față de sine și față de ceilalți
5. Stimularea interesului pentru participarea la viața socială și pentru exersarea calității de cetățean	S7. Acceptarea și îndeplinirea unor sarcini și responsabilități la nivelul grupului sau al comunității

